

Историята на селските
деца у театрал
от 1944 - 1954 година

Историја масовних јубилеја у Београду

Одмах после ослобођења један од првих задатака Одбора фронта и А.Ф.Ш. по региону био је стварање рејонских јубилеја. Они су правилно схватили шта значи књига за просвећивање милових народних маса како у културној тако и у политичкој потезу.

У свим рејонима (I, II, III, IV, V, VI, VII и Ра-ковца) на прикупљању и сређивању књига, на уређењу просјорија учествују добровољно радници и интелектуалци, докатоци и околна шаво, да су рејонске јубилеје врло брзо одговорне рад. Већ јануара 1945 године у неким рејон-ским јубилејима издају се књиге на чеш-ке у штампарији (у II рејону) а трку се разносе књиге по фабрикама и удаљеним насељима.

Да би све јубилеје биле правилно и једнообразно уређене, за све рејонске јубилеје одржан је семинар у Универзитетској јубилејској још 1944 године одржан месец. Се-минар је одржала другарица Милица Војновић, јубилејског универзитетске јубилеје.

Сви рејонски јубилејски иницијали су средњу школу а неке а француску школу. Програм на семинару био је:

1. Инвентарисање књига ~~заједничке~~ **заједничке**
2. Сметњај књига и ~~инвентарисање~~
3. Израда каталога и етикета
4. Прочитања књиге . / .

Поверљивост за провешу рада Београда
постављено је, да је врло важно да се савре-
шени морају ^{буда} правилно постављати, да и у рејон-
ским библиотекарима, а директима и савесни
која се добијају за рад, морају се проверавати
како су сprovedене.

Због тога се после семинара, одржи-
вани редовни састанци са рејонским библио-
текарима у Градској библиотеци једнако не од-
сто, на којима су били присутни и референти
за библиотеке при поверљивости, управник Град-
ске библиотеке и дигитарица Војновић, савесни
за библиотекарство.

Пти састанци били су у то доба
врло важни за рад и уређење наших масов-
них библиотека. Пти су библиотекарима изво-
сили своја искуства у раду, тежиште око
набавке књига и материјала потребног за рад,
о неизважливости неких директива и ш.г.
То искуство је било драгоцено и управно
на томе се и израдили наше масовне
библиотеке, јер рад нас превазилази масу
постојане окакве библиотеке по неко ^{како} ^{је постојало} ^{што даје}
не заоста их одмах уреди. (није ^{је постојало} ^{што даје} ^{што даје})

Из страних књижишно-проверителних ра-
совина, нарочито из социјалистичких зема-
ља и са запада, нападани смо упу-
сва како се сprovedи пропаганда књиге
и масовни рад у јавним библиотекама.

Априла месеца 1945 године почиње редован рад у сваке рејонским библиотекама:
у часе главова са укупно 10 дан месечно за одрасле и 5 дан за децу и омладину.

Обрађена су правна библиотечке и искуства на видном месту у библиотекама.

Основа се библиотечки архив у који чине просветни радници А.Ф.Н. и омладинца.

Све библиотеке су збрено повезане са масовним организацијама тако да они врше пропаганду за часе главова. Разносе друштво књиге у фабрика, докове учесника у привреди ^{и у државној намени,} ~~библиотеку~~ неуредне читаоце да враћају књиге и др.

Омладинца обрађује библиотечке тактас и тиме пароле. Те пароле морале су се често мењати већ према томе шта је било актуелно, јер је библиотека била често повезана са свима јотајама на у нашој новој држави.

(II) У неким рејонским библиотекама редовно се одржавају трина читави, тумаче се политички чланци из новина и књига из народ. оскоб. борбе. Издају се редовно зидне новине које су уређивали омладинци. који су радили у једини. Читави су одржавали трина читави за учеснике основ. школа.

У неким рејонима редовно се одржавале књижевне вечери, на којима учествују наши најпознатији књижевници.

Нарочито је иквала учела предавања о новим књигама. То је била најбоља пропаганда књиге.

Почевши 1946 године приређена је изложба књига, под паролом, "Литературе". То је била велика манифестација и уједињена пропаганда књиге рејонских библиотека. Није било улице где није био уређен излог са књигама, са уметнички израђеним таблицама са ^{примодним} ~~литературним~~ паролима и објашњењем где се библиотека налази. По том прилици у свима рејонима одржавале су књижевне вечери.

Све библиотеке редовно ^{су} припремале дневну штампу, часописе, издације и кинематографске књиге.

Велика је невоља била зграда и локал за библиотеку и читаоницу (што је још увек проблем) најбољу библиотеку и читаоницу у то доба имао је II рејон (у македонској кн. 21) а затим III где је и сада.

Свуда у свим рејонским библиотекама уписано је било доста значајних, тако да се од ^{макар} ~~не~~ сваког читатеља библиотека стабјевају књигама. Посета је била у свим библиотекама до 100 и преко 100 дневно.

II

Али библиотечку су посећивали највише тражи и тражачи из ближне околине. Показало се да су рејони веома широким, да су поједини насеља удаљена и немогуће им је да се користе библиотечкоме. Обично су акци-
висити фронтна и ^{антиципи} библиотечка у та удаљена
насеља преносили трпачу књиге. Али се овај
начин рада показао веома нечак и неув-
одљив. Књиге се губиле у насељима и
у предузећима. Некад није било вратено око
лико књига, колико је позајмљено.

Осетила се потреба да се у уда-
љеним насељима по рејонима отворе на-
сељске библиотеке. Тодиче 1947 отворена је
прва насељска библиотека у I рејону на Ка-
рађурци. Отварање је било свечано, прису-
ствовавши су руководиоци власити и фронтна
и А. Ф. И и представници библиотеке. Свјетили
су пригодни говори, о значају књиге за народно
просветивање и ш.г. Библиотека је добила веома
леп локал, ме је одмах именована и чименом
(бивша кафана). Приложила је свјетљеног досија
књига, а доцније је редовно снабдевана
као и рејонска библиотека.

Те године 1947, образован је
савесит при Градској библиотеци у који су
ушли двојица: Милица Прогаковић, управник
универ. библ., Миланчић, управник Нар. библ.
Ана Стојковић, управник Градске библ., Ружа Јајин

директор на V рејон. Бидн. Гунџа Петровиќ, глав
секција за народ. просветување Градот Скопје
и ректоратот за Бидн. при Повереништвот за просвету
боса Михајловиќ.

На првои саставку тог Савеза
притресан је рад, потребе и устан масовних
дубинатора. Предложено је да се у рејонским
дубинаторским објави такмичење:

- 1) Уређење субинвољуте.
- 2) Којеко има знакова.
- 3) Какав је и да ли постоји ББЛ. актив
- 4) Трошатака кинес.

Ка састанку са Ђиниошеварима
рејонских Ђиниошева ^{изборних} цивилних ^{је} треба
војискија да ~~успретне~~ и одреди напоре.

Образована је комисија: Мира Поповић
управ. Градске библиотеке, Ђоса Милак, свешт, ре-
ферент за библ., Јочуца, сликар и Јулија Пе-
тровић, библиотекар и Градској нар. просветна

Комисија је прегледала I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII (Земун) и Раковицу. Тојтово све су би-
блиотекске биле лепо уређене, администрација
уредно рађена, добра посета и ипак се акцијом

Комисија је наша, да је најбо-
љу пропаганду водила Енхлишера V рејона, јер
Џуна Тајлс је нарочито добро водила књигу про-
паганду, почнаје литератуну и сваке врсте
промена а у току је политичких догађаја. А то
и јесу најважније у земљама где се аграрује

социјализам. Тако је прву награду доби-
ла Библиотека I рејона, другу награду
за најбоље уређењу Библиотека II рејона,
а трећу награду I рејонска Библиотека. Све
остале су биле похваљене.

То је било поновно указало да се
рејонске Библиотеке држе уредно, да се
води прокатанга књиге, да се нове књиге
читају и да Библиотекар при издавању
књига зна које читају и да га препоручи.

Године 1948 оснива се Савез Културно
просветних друштава Града Београда а у њему рејо-
нима. У Градском Савезу у секцији за нар.
просветување руководиоца за Библиотеке
била је Јулка Петровић.

Тада долази права помоћ за освајање
населених Библиотека. Сви рејонски Савези
К.П.Д. уз помоћ масовних организација захте-
вају се, да сви рејони добију Библиотеке по уравниш-
тању. Књиге су стицане преговором као и на-
менима а давало је помоћ и поверљивост Већ Про-
веату и Култури Града Београда.

Највећа тежкоћа била су локалн у овој нашој савре-
мној кризи. било је сипајева да у насељеној Библио-
теци у једној цоли лежи читак и мисли а
у другој Библиотекар издаје књиге на читање. Ни
тако књига је ишла у народ.

И не само да су се у тој Библиотека-
ма издавале књиге на читање, већ су при-

ређивање изложбе књига, пројекти какве подишнице, или прославе, одржавала се пи-
шеравца предавања и ит.д.

Иако је саборено 10 насељских библиотеки
у Београду, 2 у Земуну и 1 у Панчевачком
рењу. Нарочито треба напоменути да је Заслуга
за очување насељских библиотека колико Савеза
Р.П.З. града Београда оданко је и донациона иниција-
тива, колико зграднице босе Петровић, гласа град
Савеза која је у повереништву за просвету и кул-
туру помага да се те библиотеке снабдевају ^{дејав} књи-
тама и намештајем.

И рејонске и насељске библиотеке раде
су добро, и мале доброј посети. Ми се ту
довољно водимо рачуна о библиотекарима.

Било је свакојаким, са мало школе, па чак
и обичне домаћине, којима ова служба онакше
посао у домаћинству.

То је заиста велика прешка, кад
се зна каква је улога књиге у народном
просветивању и изградњи наше социјалистичке
државе. Јасно је да библиотекар мора бити
образован човек и политички свештан.

Године 1949 и 1950 Савез Р.П.З. стара се
да помоћне уређење библиотека по син-
дикалним подручјима.

Иако је ипак било доста књига
радици се веома слабо користили. Потребно
је било да се те библиотеке уреде и савремено прогутају

Наше.

Савез Н.П.Д. позвао је на масованак представнике Школот Сил. Рета, масовних организација и друштва боднишескара, да се представују како ће се најбоље указати тојој синдикатски боднишескама.

Одлучено је, да се у свима рејонским боднишескама одрже семинари за руководног синдикатских боднишеска и да рејонски боднишескари са својим активицама одију синдикатске боднишеске, виде у каквом су стању и дају изјаву како да се правилно уреде ~~не боднишеске~~.

Тако су семинари одржавали по рејонским боднишескама дуге времена, јер руководног синдикатских боднишеска били су радници па се морало време удешавати према њиховом слободном времену. Због тога нису сви долазили у исто време већ као је коме згодно.

Света на семинарима по свима рејонима било их је укупно 70 руководилаца синдикатских боднишеска. За све, напоследку, одржано је предавање о пропаганди квисе у Трепској боднишеској. Предавање је одржала друтарка Мелица Стојковић.

Најбољи час у раду и залагању за уређење синдикатских боднишеска показао је II рејон. Руководилац боднишеске Зата Квасовић и 12 знакова активица обилазиле су редовно и после семинара боднишеске на своје рејону.

Они су и добили заставу Савеза

Ж. П. Д. града Београда на свечаној седници.

Поред тога Савез је уводио поштом и савре-
меним библиотекама у школи Београда. У Савез
Јунака Петрових ^{рејон} сав библиотечкара ~~Антоније~~ Дан-
борт и Златомир Максимовић нису су садашњаци у
Мелезник, и уредиле библиотеку у фабрици "Лана
Рибар", у Земљорадничкој задруги и Золу Рук-
ицу ~~и~~ одржале семинар и дане уписа руково-
дних ~~и~~ библиотечка како треба радити.

Обиле су и библиотеку у Панчевачкој рони. По-
мо је библиотека била са доста књига и била је
већ проширена али није имао ко да издаје књиге.

Дакле је предлошено да како буде постав-
љен библиотечкар.

Повременомо за проследу и културу на са-
ставку са рејон библиотечкарама 30-I 1950 савезује
да се посматрају преко ^{својих рејона} одбора, да наслове
библиотеке добију савремене тачне библиотечаре
и да библиотеке буду отворене сваког дана. Јер у
већини ~~и~~ библиотечки били су добровол-
ни, ~~авантуристички~~ фронтни или А. Ф. Н., а се
од њих није могло ни захтевати уредно про-
писано радно време.

У 11 рејону биле су 3 насељене би-
блиотеке, у Мавићовој бари, Лешини брду и
Вондровцу. У библиотечки у Вондровцу радиле су
ушмател и чешњокери. Постојала је чорава
библиотека и то је била једина библиотека
у Београду која није имала небравних књига.

они су имали у свакој француској орга-
низaciji по једног француза или ошаринца
који се старао да се књиге на време враће.
Те године ¹⁹⁵⁰ Библиотека И рејона добила је прву
награду а библиотекар Анђелија Залберт повласту
награду за залагање да се уреди насељске би-
блиотеке, као и за рад у рејонској библио-
теци. Награду је доделио Повереништво за
просвету Града Београда.

Савез културно - просветних друшта-
ва пресудаје да се Савес просветних рејона
већ 1951 године и потпуно нема никакве
везе са Библиотекама.

У то доба формира се Савес
за просвету и културу Града Београда и шта-
мо се формира одбор за народно просвећивање.
Они су имали неколико састајака са ре-
јонским библиотекарима. Уаврштено је да
радно време треба да буде 7 сати и то
од 13 часова до 20 сваког дана. То важи
за све библиотеке рејонске и насељске.
Општаштају се хонорарни библиотекар
и постављају свуда читалки стубови.
То показује да се рад нормализује,
у свима библиотекама једнако се ради.
Насељске библиотеке постају равноправне
у свему са рејонским, буче се део
подједнако и набављају књиге.

Све библиотеке предаче су

IV

Та управа треба да буде састављена од 7-11 чланова и равноправно управља са Библио-текарима у свим пословима Библиотеке.

Одбор за Нар. просвећивање је прешао на ради а власници из Савишта за просвету и културу нису контролисали шта је то шта се урађено. Иако у велики Библиотечки Нема управе.

Са тим променама што су биле на-сутине у управљању Библиотечкама био је главни разлог да је нашоа неки зашто у раду. Зашто је остао трој чланова Би-блиотечке. Међу Библиотечкарима нашоју свађе, не сва енергија се проми на разне расправе међо на рад и управљање Би-блиотечка.

Из овог укратко изнесеног извешта-ја о поштанку и раду наших мањих Би-блиотечка види се јуи како их је народ стварао, виде се форме рада које су се према потреби мењале. Иако тако свора се још заостају, ако не више преко масовних организација, о то преко управе Библиотека да оне могу напред да добију свој закон.

Наравно, да се не можемо враћати назад и говорити о претходни развојених вјеси. То је одиграло своју улогу у своје „примитивно“ време. Данас овава осмислена

има своју библиотеку које ће напредовати
и развијати се према потреби свог краја.
Мора имати везу са неким читавицом,
да је добро снабдевена и уређена тако, да
читавци пређу полицу или орману и нађу
оно што желе.

Да имају новине и часописе, да ^{читавци} сваки
може наћи оно што га интересује.

У неким библиотекама сада отишле
скадарина, заштити библиотечна библиотека (у Лазаре-
вској улици има книга и лексикона од велике
вредности, ту се и научници могу неки који
седе).

Желећа сати да у цифрала прека-
жем напредак рејонских библиотека, какав је
франк книга био ~~у~~ у почетку а колико
се повећао данас. Али зато треба више
времена, не вреди да однеси само неке
за које знам, нар. за I рејон ту сати библио-
теку ја уредила или за II и III од којих сати
узел податке.

Зашто у цифрала би требало
мачети и класово појединих ^{за све врсте рада} библиотека.

Из свега се види да смо сав
рад усмерили да народ учини да чита,
да тражи книгу. Да смо се уредили да
створимо библиотеке које би одговарале
нашим приликама и могућностима.

Примаме једног предавача и.

има своју библиотеку које ће напредовати
и развијати се према потреби свог краја.
Мора имати зграду са добром читаоницом,
да је добро снабдевена и уређена тако да
читаоци пређу полицу или орману и нађу
оно што желе.

Да примају новине и часописе, да сваки
може наћи оно што га интересује.

У неким библиотекама сада отишле
скадарлија, заштити библиотечна терезија (у Лазаре-
вићевој згради има книга и лексикона од велике
вредности, ту се и научници могу неки који
седе).

Желећа да у цифрима прика-
жем напредак рејонских библиотека, какав је
фонд книга био ~~одмах~~ у почетку а колико
се повећао данас. Али зато треба више
времена, не вреди да односимо само неке
за које знам, нар. за I рејон ту сам библио-
теку ја уредила али за II и III од којих сам
узела податке.

Зашто у цифрима би требало
напоменути и планово појединих библиотека.

Из свега се види да смо сав
рад усмерили да народ уопште да чита,
да тражи книгу. Да смо се трудили да
створимо библиотеке које би одговарале
нашим приликама и могућностима.

Прилажем једно предавање.

о судишницкама у Банској. Имају за-
кон ~~о~~ о јавним судишницкама већ 100
година. Зато су имали и они четвртина
и свакако пролазили пуну народну просве-
ћивања. Предлаже да је што
како јавних судишница не би имали
својег а да у наше развијеним ве-
ћина јавне судишнице имају савиш
групу црну.

Ми наше судишнице не можемо
потпуно копирати нити јавне судишнице
у другим земљама, већ можемо применити
оно што се слаже са нашим тради-
цијама и могућностима. Као и за све ост-
ло, морамо имати пазњу, јер је код нас
још увек важан масовни рад и изград-
ња чиме се до судишницкама.

14. јануара 1954 г.
Београд

Зунка Петровић
судишничар у пензији
Београд 25 I